



Riigikogu  
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 06.04.2026 nr 2-3/15-506  
Meie 24.04.2026 nr 5-1/1523-2

## Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele (KK 506)

Lugupeetud Riigikogu liige Andre Hanimägi

Tänan teid pöördumise eest. Geopoliitiline olukord on tõepoolest asetanud energiahinnad ja inimeste toimetuleku fookusesse, kuid riigieelarve eest vastutades peame tegema valikuid, mis on jätkusuutlikud ja kattega.

Vastused teie küsimustele on järgmised:

**1.** Kas on hinnatud, kui palju lisatulu saab riik kallinenud kütuse pealt maksudena tagasi juhul, kui kütusehind püsib samasugusel kõrgel tasemel? Kui jah, siis palun esitada vastavad arvutused.

Kevadprognoosi raames koostas Rahandusministeerium riskistsenaariumi, kus arvestati kõrgema nafta hinnaga. Käibemaksu laekumine riskistsenaariumi korral vähenes võrreldes baasstsenaariumiga 2026. aastal 14 miljoni euro võrra. Isegi, kui kallinenud kütustelt laekub käibemaksu rohkem, siis see pärib energia tarbimist ja üldist majandusaktiivsust ning teiste toodete ja teenuste tarbimist, samuti survestab eelarve kulu poolt. Koondmõju eelarvele on seega negatiivne.

**2.** Miks leiab minister, et kütuseaktsiisi kasvõi ajutine langetamine ei ole põhjendatud või mõistlik meede isegi olukorras, kus kütusehind on kõrge ning on reaalne väljavaade selle edasisele tõusule jätkub?

Aktiisi langetamisel oleks riigieelarvele väga suur negatiivne mõju, kui ta oleks ka vajalikule vastupidine sekkumine tarneprobleemile. Nõudlust defitsiitse kauba järele ei tohi ergutada, üldisem leevendus maksuvaba miinimumi, miinimumpalga ja toimetuleku piiri tõstmisega on aga asjakohane. Olukorras kus kaitsekulu on lühikese ajaga tõusnud üle kahe korra ja täiendavat rahastust vajavad ka sotsiaalpoliitika, eelarve on aga maksimaalses lubatud miinuses, ei ole vastutustundlik tulusid vähendada.

**3.** Millist riski näeb Rahandusministeerium näeb selles, et kõrge kütusehind halvendab inimeste toimetulekut kaudselt läbi teiste kaupade ja teenuste hinnatõusu, eelkõige toidukaupade, ühistranspordi ja põllumajandussektori kulude kasvu?

Aasta alguses jõustunud valitsuse kulukas maksumeede – maksuküüru kaotamine – tagab viimaste aastate suurima netopalgaga kasvu inimestele. Lisaks jätkub pensionide kasv: pensionid tõusid 1. aprillil 5,3%. On tõsi, et Lähis-Ida konflikti mõjud tõstavad energiahindu ning kanduvad järk-järgult ka teiste kaupade ja teenuste hindadesse. Arvestades nii otseseid kui ka kaudseid mõjusid, on Rahandusministeerium korrigeerinud 2026. aasta inflatsiooniprognoozi 4 protsendini. Võrreldes konfliktieelse stsenaariumiga on oodatav hinnatõus tänavu ligikaudu 1,2 protsendipunkti võrra kiirem. Kokkuvõttes tähendab see, et inimeste elatustaseme tõus saab Lähis-Ida sündmuste mõjul olema mõnevõrra tagasihoidlikum. Ka kõige parema tahtmise korral ei ole reaalne eeldada, et riigil õnnestub globaalsete sündmuste mõju oma elanike jaoks täies mahus neutraliseerida.

**4.** Kas valitsus on hinnanud kõrge kütusehinna mõju ühistranspordi toimimisele ja kättesaadavusele, põllumajandustootjate konkurentsivõimele ning Eesti majandusele laiemalt?

Rahandusministeeriumi kevadine majandusprognos võtab arvesse ka Pärsia lahe sündmuste võimalikke mõjusid. See tähendab Eesti majandusele suuremat ebakindlust, väiksemat majanduskasvu ja kõrgemat inflatsiooni.

Euroopa põllumajandusele on negatiivne mõju kõrgemate kütuse ja väetise hindade kaudu sarnane. Kuna teraviljavarud on viimaste aastate suurimad ning valdavalt on kohalikud põllumehed algavaks külviperioodiks väetistega varustatud (ca 90% ulatuses), siis olulist riski siinse põllumajanduse konkurentsivõimele lähiriikidega võrreldes ei kaasne. Lähikuudel ei ole tõenäoliselt ka tootjapoolset toiduainete hinnatõusu oodata. Praegune energiakriis läbi kõrgemate sisendhindade võib toiduhindu kergitada alates sügisest.

**5.** Milliseid meetmeid on valitsus valmis rakendama juhul, kui kütusehind püsib pikemat aega samal kõrgel tasemel või tõuseb veelgi?

Valitsus jälgib kütuseturul toimuvat väga tähelepanelikult. Juhul kui hinnad jäävad püsivalt kõrgeks või tõusevad veelgi, on meie fookuses mitte turgu kunstlikult moonutada laiapõhjaliste maksulangetustega. Aktsiisitõusu ära jätmine oli ennetav ja kaalukas samm. Edasised tegevused peavad olema eelarveliselt vastutustundlikud, et me ei süvendaks inflatsiooni ega tekitaks katmata kulusid tulevastele põlvedele.

**6.** Kas Rahandusministeerium on hinnanud võimalikku piirikaubanduse kasvu Lätiga olukorras, kus Eesti ei rakenda kütuse- ega toiduhindadele maksuerisusi, kuid Läti liigub vastupidises suunas?

Lätis on aprilli algusest saati kehtinud madalam aktsiisimäär kui Eestis, kuid diislikütuse hind on seal endiselt kallim. Viimane ametlik statistika Balti riikide diislihinna kohta (16.04.2026 seisuga; Weekly Oil Bulletin):

Eesti	2,058€
Läti	2,124€

Leedu	2,150€
-------	--------

Lätis tehtud aktsiisimäära langetuse maksimaalne võimalik mõju koos käibemaksuga oli 8,6 senti liitri kohta, kuid sellest jõudis hinda vaid kaks kuni kolm senti. Arvestades, et päevasisesed postihinna kõikumised on viimase kuu aja jooksul ulatunud kolmekümne sendini liitri kohta, ei ole paari sendine hinnamuutus tarbijale isegi tajutav. Sellest tulenevalt võib väita, et mõju piirikaubandusele on äärmiselt väike.

Meil on suurem osa tarbimisest siseriiklik, seega oleks aktsiisilangetus mõju eelarvele igal juhul negatiivne ja seda ei kataks vähene välisriigi isikute tarbimise kasv, eeldusel et aktsiisilangetus jõuabki hinda.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi

rahandusminister

Lauri Lelumees 5885 1404

Lauri.Lelumees@fin.ee